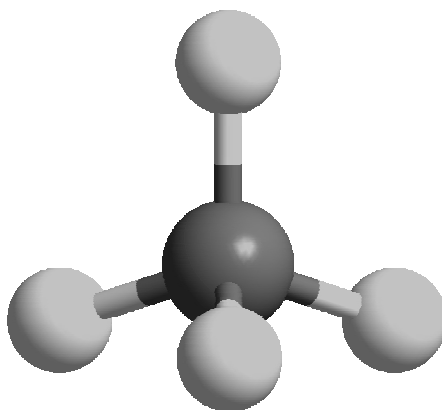

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

ŠOLSKO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE ZA
BRONASTE PREGLOVE PLAKETE

Tekmovalne naloge za 4. letnik
10. marec 2014

Predno začnete reševati preizkus znanja, vpišite v tabelo svoje podatke z velikimi tiskanimi črkami.

Ime in priimek: _____

Srednja šola: _____

Kraj: _____

Profesor kemije: _____

Pred vami je deset tekmovalnih nalog iz kemije, ki so različnega tipa. Pri reševanju lahko uporabljate le periodni sistem, ki je priložen in žepno računalo. Naloge rešujte po vrsti. Če vam posamezna naloga dela težave, jo prihranite za konec.

Pri reševanju ne smete uporabljati svinčnika in sredstev za brisanje. Če se zmotite, napako prečrtajte in se poleg podpišite.

Za reševanje tekmovalnih nalog imate na voljo 60 minut.

Veliko uspeha pri reševanju.

Tekmovalne naloge pregledal: _____

Dijak je dosegel _____ točk, kar ustreza _____ %.

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I 1																VIII 18		
1	1 H 1,008																	2 He 4,0026	1
2	3 Li 6,941	4 Be 9,0122											5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,180	2
3	11 Na 22,993	12 Mg 24,305											13 Al 26,982	14 Si 28,085	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,948	3
4	19 K 39,093	20 Ca 40,078	21 Sc 44,956	22 Ti 47,867	23 V 50,942	24 Cr 52,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,845	27 Co 58,933	28 Ni 58,693	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,723	32 Ge 72,63	33 As 74,922	34 Se 78,95	35 Br 79,904	36 Kr 83,798	4
5	37 Rb 85,463	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,224	41 Nb 92,906	42 Mo 95,96	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,42	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,71	51 Sb 121,76	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,29	5
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57-71 *	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,84	75 Re 186,21	76 Os 190,23	77 Ir 192,22	78 Pt 195,08	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,38	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)	6
7	87 Fr (223)	88 Ra (226)	89-103 #	104 Rf (265)	105 Db (268)	106 Sg (271)	107 Bh (270)	108 Hs (277)	109 Mt (276)	110 Ds (281)	111 Rg (280)	112 Cn (285)	113 Uut (284)	114 Fl (289)	115 Uup (288)	116 Lv (293)	117 Uus (294)	118 Uuo (294)	7

* Lantanoidi	57 La 138,91	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,05	71 Lu 174,97
# Aktinoidi	89 Ac (227)	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (252)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (259)	103 Lr (262)

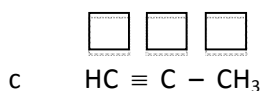
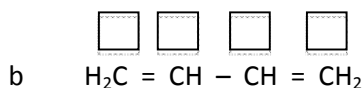
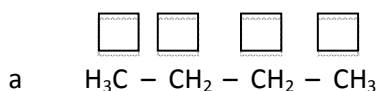
1. Katere trditve so pravilne za molekulo silicijevega tetrafluorida?

- a Molekula ima obliko tetraedra.
- b Molekula je polarna.
- c Vez med atomoma silicija in fluora je polarna.
- č Vsi atomi v molekuli ležijo v isti ravnini.

Odgovor: _____

2. Kakšna je prostorska razporeditev vezi okoli ogljikovih atomov v molekulah spodaj navedenih spojin? Nad posamezni ogljikov atom v molekuli označite prostorsko razporeditev s črkami, podanimi v legendi.

Legenda: T – tetraedrična   P – planarna trikotna   L – linearna

3. Zmešate raztopini dveh elektrolitov. V katerem primeru poteče ionska reakcija?

- A natrijev klorid in kalijev nitrat
- B amonijev nitrat in litijev bromid
- C natrijev karbonat in kalcijev nitrat
- D natrijev bromid in kalijev jodid

4. Kalijev permanganat je močan oksidant. Uporabljamo ga za titracijo mnogih ionov oziroma spojin.

4.1 Uredite enačbo redoks reakcije:

4.2 Izračunajte množino FeSO_4 , ki reagira s 26,34 mL 0,09625 M raztopine KMnO_4 .

Račun:

Odgovor: _____

5. Pri reakciji med amoniakom in žveplovo kislino nastane amonijev sulfat.

5.1 Napišite enačbo za to reakcijo.

_____

5.2 Kolikšno prostornino amoniaka, merjenega pri temperaturi 25 °C in tlaku 101,3 kPa potrebujemo za pripravo 100 t amonijevega sulfata?

Račun:

Odgovor: _____

6. Napišite racionalne ali skeletne formule šestih cikličnih spojin z molekulsko formulo $C_5H_{10}O$ in jih poimenujte z IUPAC nomenklaturo. V vseh spojinah mora biti hidroksilna skupina vezana na ogljikov atom, ki je povezan v obroč. Ne upoštevajte stereoizomerije.

Racionalna ali skeletna formula	IUPAC ime

7. Alkani, ki imajo v molekuli več kot tri ogljikove atome, lahko nastopajo kot verižni izomeri.
- 7.1 Napišite racionalne ali skeletne formule vseh možnih izomerov alkana z molekulsko formulo C_6H_{14} .

- 7.2 Kateri izomer ima najvišje in kateri najnižje vrelišče?

Napišite ime izomera, ki ima najvišje vrelišče: _____

Napišite ime izomera, ki ima najnižje vrelišče: _____

- 7.3 Pri radikalskem kloriranju nekega alkana z molekulsko formulo C_6H_{14} nastaneta dva monoklorirana organska produkta. Napišite racionalno formulo tega alkana in racionalni formuli obeh monokloriranih organskih produktov.

- 7.4 Natančno opredelite dve različni vrsti (mehanizma) kemijskih reakcij, ki lahko potečeta na nastalih monokloriranih organskih produktih.

Odgovor: _____

8. Odgovorite na vprašanja o alkoholih z molekulske formulo $C_4H_{10}O$.

8.1 Napišite ime alkohola z molekulske formulo $C_4H_{10}O$, ki ima najnižje vrelišče.

Odgovor: _____

8.2 Napišite ime alkohola z molekulske formulo $C_4H_{10}O$, ki se najslabše raztaplja v vodi.

Odgovor: _____

8.3 Vrelišče butan-1-ola je $118\text{ }^\circ\text{C}$, vrelišče butanala je $75\text{ }^\circ\text{C}$. Natančno pojasnite veliko razliko med vrelišči obeh spojin.

Odgovor: _____
_____

9. Preiskovali smo vzorce treh izomernih karbonilnih spojin, označenih s črkami **A**, **B** in **C**. Izvedli smo šest reakcij karbonilnih spojin s kalijevim dikromatom v kislem oziroma z $LiAlH_4$. Dobili smo naslednje rezultate:

Karbonilna spojina	Reakcija s $K_2Cr_2O_7 / H^+$	Reakcija z $LiAlH_4$
A	Reakcija poteče.	Reakcija poteče, nastane 2-metilpropan-1-ol.
B	Reakcija ne poteče.	Reakcija poteče.
C	Reakcija poteče.	Reakcija poteče.

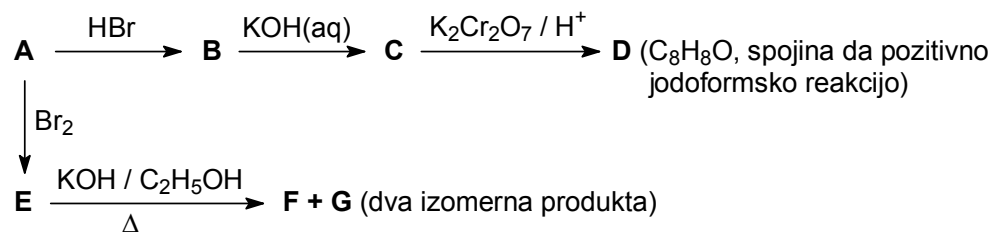
9.1 Napišite racionalne formule preiskovanih karbonilnih spojin.

Karbonilna spojina	Racionalna formula karbonilne spojine
A	
B	
C	

9.2 Katera med navedenimi karbonilnimi spojinami daje pozitivno jodoformsko reakcijo? Napišite ime te karbonilne spojine.

Odgovor: _____

10. Dopolnite reakcijsko shemo. Napišite racionalne ali skeletne formule glavnih organskih produktov. Spojina A je ogljikovodik.

A _____

B _____

C _____

D _____

E _____

F+G _____